

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO**
w Zespole Szkół Nr 3
im. Jana III Sobieskiego
w Szczytnie

Opracowała: mgr inż. Alicja Kasprowicz

Szkolny doradca zawodowy

Wrzesień 2019 roku

WSTĘP

W sytuacji wciąż dużego bezrobocia w Polsce, pomoc doradców zawodowych powinna być dostępna na każdym etapie życia człowieka. Coraz częściej, bowiem będzie on zmuszony wielokrotnie zmieniać zawód, uzupełniać kwalifikacje oraz poszukiwać pracy. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji i ich zmiana stają się czynnikami na trwale wpisanymi w życiorys zawodowy każdego pracownika. Stąd też ważnym elementem modernizacji systemu edukacji, w tym głównie systemu edukacji zawodowej, staje się wyposażenie uczniów w umiejętności przydatne w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru zawodu, które rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Oznacza to konieczność stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni uczniom nie tylko poznanie możliwości zdobycia zawodów oferowanych przez szkoły oraz wymagań, jakie stawiają one kandydatom, ale umożliwi także rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności kwalifikacji i zainteresowań - w aspekcie życzeniowym i rzeczywistym. Ponadto tworzony system doradztwa winien zapewnić poznanie procesu aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania decyzji oraz uświadomienie konsekwencji dokonywanych wyborów. Wreszcie powinien stworzyć możliwość kształcenia umiejętności radzenia sobie ze zmianami poprzez rozwijanie umiejętności adaptacyjnych oraz umiejętności wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i nowym wyzwaniom.

Tym wyzwaniom próbuje sprostać Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) oraz zatrudniony w szkole doradca zawodowy koordynujący jego działanie. WSDZ stwarza uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej - poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy, uzyskania informacji o lokalnym rynku pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

I. PODSTAWOWE POJĘCIA

PORADNICTWO ZAWODOWE

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

(por.: *Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy*. (1996) Wyd. KUP. s. 4, maszynopis)

ORIENTACJA ZAWODOWA

Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły.

(por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji* (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego. Nr 2/11. s. 29)

DORADZTWO ZAWODOWE

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

(por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji*, (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego Nr 2/11. s. 29)

DORADCA ZAWODOWY

Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

(por.: *Klasyfikacja Zawodów i Specjalności*. 1995. Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II. s. 497)

INFORMACJA ZAWODOWA

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

(por.: K. Lelińska: *Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych*. (1985). WSiP. s. 35)

INFORMACJA EDUKACYJNA

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem. (opr. G. Sołtysińska)

ZAWÓD

Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.

(por.: J. Szczepański: *Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów*. (1965) KiW.)

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA

Ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy.

(opr. A. Łukaszewicz)

II. PODSTAWOWE PRZEPISY PRAWA DOTYCZĄCE DORADZTWA ZAWODOWEGO

Ustawa z dnia z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287, 1680 i 1681)

zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”. Również ramowe statuty szkół ponadpodstawowych nakładają na dyrektorów i rady pedagogiczne "obowiązek organizacji wewnątrzszkolnego systemu poradnictwa zawodowego oraz zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu".

Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej. Zdecydowana większość państw Unii Europejskiej już od dawna stosuje to zalecenie w praktyce.

Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004 - 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli : pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych; (Dz. U. z 2018 r. poz.967)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego

Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287, 1680 i 1681)

(Art. 1. 19 System oświaty zapewnia w szczególności: przygotowywanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia; Art. 109 ust. 1 Podstawowymi formami działalności dydaktyczno-

wychowawczej szkoły są: 5) zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
7) zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego);

Rozporządzenie MEN z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 r. poz. 639)

(§ 2. 1. Ramowy plan nauczania określa: 3) minimalny wymiar godzin zajęć zakresu doradztwa zawodowego)

Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej ,m.in. w sprawie doradztwa zawodowego, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

III. FUNKCJONOWANIE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO W ZESPOLE SZKÓŁ NR 3 W SZCZYTNIE

1. Osoby odpowiedzialne za realizację WSDZ w Zespole Szkół nr 3 im. Jana III Sobieskiego w Szczycinie

- Dyrektor szkoły
- Szkolny doradca zawodowy
- Pedagog szkoły
- Psycholog
- Wychowawcy klas
- Bibliotekarz
- Nauczyciele

2. Potrzeba Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w szkole

Stworzenie Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego, w ramach którego zatrudniony w szkole doradca pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych /osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości/, w przygotowaniu do wejścia na rynek pracy i w złagodzeniu startu zawodowego, to cel którego realizacja niesie wiele korzyści. Uczeń i jego rodzic w każdej chwili mieliby zapewniony dostęp do usług doradczych, nie byliby osamotnieni w rozwiązywaniu problemów edukacyjno-zawodowych.

U podstaw wprowadzenia WSDZ w szkołach leży przekonanie, że środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowych uczniów w gimnazjum, a także w trakcie uczenia się zawodu w wybranych szkołach w okresie późniejszym.

Szczególnoznaczenia nabiera doradzanie w wyborze ścieżki edukacyjno-zawodowej w odniesieniu do uczniów niepełnosprawnych. Wśród osób niepełnosprawnych poza ograniczeniami wynikającymi ze stanu zdrowia często występuje szereg problemów utrudniającym im wejście na rynek pracy.

Bazując na koncepcji rozwoju zawodowego E. Ginzburga, który na podstawie badań empirycznych wyróżnił trzy okresy w procesie wyboru zawodu, tj.:

1. okres wyboru na podstawie fantazji, występujący przed okresem dojrzewania płciowego /do 11 roku życia/,
2. okres wyboru próbnego, występujący w okresie adolescencji /11 – 17 rok życia/, a w nim podokresy:
 - zainteresowań,
 - zdolności,
 - wartości,
 - przejściowy.
3. okres realistycznego wyboru, trwający do wczesnej dorosłości /od 17 roku życia/ z następującymi podokresami:
 - eksploracji,
 - krystalizacji,
 - specyfikacji.

ważnym wydaje się stworzenie realnych możliwości, by właśnie doradca zawodowy, w ramach Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego, wspierał ucznia w przechodzeniu przez te okresy, dostarczał mu niezbędnych informacji, kształtował przydatne umiejętności i cechy zachowania.

3. Założenia Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska
- obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną)
- ma charakter planowych działań (działania w ramach WSDZ nie mogą mieć charakteru doraźnego, sporadycznego, niezaplanowanego)
- koordynowany jest przez szkolnego doradcę zawodowego.

4. Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

Na realizację WSDZ składa się:

- Praca szkolnego doradcy zawodowego.
- Praca nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki, pedagoga szkolnego, którzy w ramach współpracy ze szkolnym doradcą zawodowym (korelacja działań, uzupełnianie zagadnień) realizują treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery na lekcjach, np.: godziny z wychowawcą, WOS –u, podstaw przedsiębiorczości, informatyki i innych oraz współuczestniczą w realizacji formy doradczej zwanej „rynkem pracy” poprzez udział i współorganizowanie wycieczek do instytucji rynku pracy, na targi pracy, organizując spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami uczelni itp.

Cel główny WSDZ

Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery, podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele szczegółowe

Uczeń

- Poznaje siebie
- Nazywa swoje umiejętności, zainteresowania, talenty, mocne strony
- Planuje, zarządza swoim czasem i stawia cele
- Posiada informacje o zawodach, zawodach przyszłości i czym jest rynek pracy
- Rozwija świadomość zawodową
- Kształtuje umiejętności sprawnego komunikowania się, współpracy w grupie i autoprezentacji
- Poznaje dalsze ścieżki kształcenia
- Zna przeciwwskazania zdrowotne do wyboru szkoły

Nauczyciele

- Potrafią zauważyć potrzeby i zasoby uczniów
- Wspierają rodziców i uczniów w procesie wyboru przez dziecko przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej
- Realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi
- Rozwijają i wspierają talenty i zainteresowania uczniów

Rodzice

- Znają ofertę edukacyjną szkolnictwa
- Wspierają dzieci w wyborze przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej
- Posiadają informację o możliwościach i zagrożeniach dziecka
- Są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli doradców
- Wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych
- Angażują się w pracę doradczą szkoły np. prezentują swoje zawody czy zakłady pracy

IV. DZIAŁALNOŚĆ SZKOLNEGO DORADCY ZAWODOWEGO W RAMACH WSDZ

1. Status doradcy zawodowego.

Szkolny doradca zawodowy jest etatowym pracownikiem .

2. Zadania szkolnego doradcy zawodowego

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego
- Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej , o których mowa w art. 109 ust.1 pkt.7 ustawy
- Opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami, pedagogami wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego oraz koordynacja jego realizacji
- Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia
- Wspieranie nauczycieli, w tym wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów, pedagogów w zakresie realizacji działań w zakresie doradztwa edukacyjno- zawodowego.
- Realizowanie działań wynikających z programu doradztwa zawodowego, uwzględniającego WSDZ.

3. Sylwetka szkolnego doradcy zawodowego

3.1. Czas pracy

Doradca zawodowy w Zespole Szkół nr 3 zatrudniony jest w pełnym wymiarze godzin.

3.2 . Kwalifikacje doradcy zawodowego

Szkolnym doradcą zawodowym może być osoba, która:

- 1/ legitymuje się dyplomem ukończenia studiów magisterskich lub studiów wyższych zawodowych na kierunkach: psychologia, pedagogika, socjologia, doradztwo zawodowe;
- 2/ posiada przygotowanie pedagogiczne;
- 3/ ukończyła studia podyplomowe prowadzone przez szkołę wyższą z zakresu doradztwa zawodowego lub kurs kwalifikacyjny przygotowujący do pracy edukatorskiej z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego.

Doradca zawodowy w Zespole Szkół nr 3 posiada wykształcenie wyższe magisterskie (kierunek – budownictwo lądowe) z przygotowaniem pedagogicznym. Legitymuje się również świadectwem ukończenia studiów podyplomowych z zakresu doradztwa zawodowego, oraz świadectwem ukończenia studiów podyplomowych z zakresu przedsiębiorczości.

3.3 . Wymagania psychologiczne, jakie spełnia szkolny doradca zawodowy

- Komunikatywność
- Szacunek dla autonomii ucznia
- Wzbudzanie zaufania, dyskrecja, empatia
- Operatywność, przedsiębiorczość, otwartość na zmiany
- Umiejętność współpracy
- Świadomość własnych ograniczeń w zakresie udzielania pomocy.

3.4. Szkolny doradca zawodowy jest zobowiązany do przestrzegania

- Zasady poszanowania godności ludzkiej
- Zasady odpowiedzialności
- Zasady kompetencji
- Zasady zachowania tajemnicy doradczej
- Zasady zaufania
- Zasady współdziałania
- Zasady zabezpieczenia dobra klienta

4. Realizacja zadań szkolnego doradcy zawodowego w ramach WSDZ

4.1. Podstawa realizacji zadań doradcy

Szkolny doradca zawodowy realizuje zadania na podstawie, zatwierdzonego przez Dyrektora szkoły, programu pracy doradcy zawodowego na dany rok szkolny. (załącznik nr 1).

Wyznacznikiem opracowywania programu pracy z uczniami, rodzicami i Radą Pedagogiczną są:

- Założenia WSDZ.
- Wykaz dotychczas zrealizowanej tematyki z zakresu doradztwa zawodowego w poszczególnych klasach (praca doradcy w poprzednim roku szkolnym, praca nauczycieli, wychowawców, pedagoga na innych lekcjach).
- Wykaz propozycji i oczekiwań uczniów, rodziców względem realizowanego obszaru doradztwa zawodowego (dane z ankiet, rozmów).
- Aktywność i zaangażowanie uczniów.
- Możliwości organizacyjne.
- Dostępna baza i zaplecze merytoryczne.
- Liczebność beneficjentów działań doradczych.
- Możliwość współpracy i integracji działań doradczych z przedstawicielami Rady Pedagogicznej.

- Możliwość i skala współpracy z instytucjami rynku pracy.

4. 2. Formy działań realizowanych w ramach WSDZ, których adresatami mogą być uczniowie, rodzice, nauczyciele /rady pedagogiczne, środowisko lokalne (instytucje rynku pracy, zakłady pracy, i in.).

- Informacja edukacyjno – zawodowa (gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych uczelni/ w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych, tworzenie multimedialnych centrów informacji z dostępem do internetu), Krzewienie samodzielnego pozyskiwania informacji (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.).
- Poradnictwo indywidualne (indywidualne rozmowy doradcze, porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji).
- Poradnictwo grupowe - zespołowe, warsztatowe sesje doradcze (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np. poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych; warsztaty dla nauczycieli służące doskonaleniu umiejętności doradczych).
- Rynek pracy - wycieczki, obserwacje, praktyki, uczniowski wolontariat (spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy /promowanie dobrych wzorców/, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów /zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w szkole/, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców /praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia/, targi pracy, targi edukacyjne, zakłady pracy, instytucje rynku pracy, uczelnie wyższe, biura doradztwa personalnego i inne) (Dzień Przedsiębiorczości, Otwarta Firma)
- Badania /diagnoza/ zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole.
- Filmy zawodoznawcze ze strony KOWEZIU
- Gazetki o tematyce zawodoznawczej
- Wycieczki zawodoznawcze

4.3. Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze, w ramach WSDZ, realizowane są w ramach:

- Lekcji wychowawczych
- Lekcji doradztwa zawodowego realizowanych na zastępstwach na lekcjach przedmiotowych
- Lekcji przedmiotowych, np. .podstawy przedsiębiorczości, wiedzy o społeczeństwie ,informatyki, języka polskiego i innych
- Zajęć pozalekcyjnych (warsztaty)
- Współpracy ze środowiskiem i instytucjami :
Wycieczki zawodoznawcze i tematyczne
Targi Pracy
Targi Edukacyjne
Dni Otwarte
Program Otwarta Firma
Program Dzień Przedsiębiorczości
Salon Maturzystów

V. PRACA NAUCZYCIELI, WYCHOWAWCÓW, PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI, PEDAGOGA SZKOLNEGO NA RZECZ WSDZ W SZKOLE.

Do owocnej realizacji zagadnień z zakresu doradztwa zawodowego konieczna jest współpraca doradcy z innymi nauczycielami, którzy w ramach lekcji przedmiotowych (w miarę możliwości) mogliby realizować tematykę doradczą.

Przykładowe zadania , w realizacji których może nastąpić współpraca

ZADANIE	LEKCJA PRZEDMIOTOWA	REALIZUJĄCY
Redagowanie dokumentów aplikacyjnych	Podstawy przedsiębiorczości Informatyka	Nauczyciele: przedsiębiorczości, informatyki
Funkcjonowanie rynku pracy, mechanizmy rynku pracy, bezrobocie	WOS, podstawy przedsiębiorczości	Nauczyciele: WOS, podstaw przedsiębiorczości
Informacja zawodowa: pozyskiwanie i korzystanie z informacji	Informatyka, zajęcia w bibliotece	Nauczyciele informatyki, nauczyciele biblioteki
Samozatrudnienie, biznes plan, procedura rejestracyjna, uproszczone formy ewidencji,	Podstawy przedsiębiorczości, WOS, informatyka	Nauczyciele: podstaw przedsiębiorczości, WOS
Prawo pracy	Podstawy przedsiębiorczości	Nauczyciel, podstaw przedsiębiorczości. WOS
Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, np. umiejętność radzenia sobie ze stresem	Godzina wychowawcza	Psycholog, Pedagog, wychowawca klasy
Praca i kształcenie w UE	WOS, Podstawy przedsiębiorczości	Nauczyciele: WOS, podstaw przedsiębiorczości
Aktywne metody poszukiwania pracy	Podstawy przedsiębiorczości, godzina z wychowawcą	Nauczyciele: podstaw przedsiębiorczości, wychowawca klasy
Autoprezentacja	Podstawy przedsiębiorczości, godzina z wychowawcą	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, wychowawca klasy
Samopoznanie, budowanie poczucia własnej wartości, integracja klasy	Zajęcia z pedagogiem, godzina z wychowawcą, podstawy przedsiębiorczości	Pedagog, wychowawca klasy, nauczyciel podstaw przedsiębiorczości
Wycieczki do zakładów pracy, na uczelnie wyższe, na targi pracy, targi edukacyjne	Zajęcia z wychowawcą, zajęcia z doradcą zawodowym	Wychowawca klasy, doradca zawodowy
Organizacja Dnia Przedsiębiorczości	Podstawy przedsiębiorczości	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości, wychowawcy klas
Pomoc w wyborze kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej uczniom, którzy wymagają specjalistycznego wsparcia, np. ze względu na ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia, poziomu intelektualnego. Badanie losów absolwentów	Współpraca doradcy z pedagogiem szkoły Współpraca doradcy zawodowego z wychowawcami klas	Pedagog, doradca zawodowy Wychowawcy klas III, doradca zawodowy
Gromadzenie i aktualizacja informacji z zakresu doradztwa	Zajęcia w bibliotece, informatyka	Bibliotekarze, nauczyciele informatyki

VI. WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA DLA RÓŻNYCH POZIOMÓW KSZTAŁCENIA

1.1. Zadania Rady Pedagogicznej

- Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa.

- Współpraca przy realizacji działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej, zawartych w programie WSDZ.

1.2. Praca z uczniami

1.2.1 Poznawanie własnych zasobów

Uczeń :

- Sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy.
- Określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego.
- Określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych.
- Rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- Analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki zawodowej.
- Określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyka zawodową.

1.2.2 Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń :

- Analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych.
- Analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych.
- Porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika.
- Konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy.
- Określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej.
- Sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców.

- Przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej.
- Charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej.
- Charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

1.2.3 Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń :

- Korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego.
- Określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym.
- Analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji.
- Wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

1.2.4 Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- Ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- Sporządza indywidualny plan działania- planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji.

- Dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

1.3 Praca z rodzicami

- Prezentacja założeń szkolnej pracy informacyjno – doradczej na rzecz uczniów.
- Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców – wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.
- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły, przykłady różnych karier.
- Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej.
- Indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.

Na poziomie każdej klasy: włączanie uczniów, w szczególności we współpracy z nauczycielami informatyki, bibliotekarzem do działań związanych z tworzeniem bazy informacyjnej.

VII. Przewidywane efekty

Realizacja założonego programu działań z zakresu WSDZ umożliwi młodzieży osiągnięcie znaczących efektów edukacyjnych w prawidłowym wyborze kierunku dalszego kształcenia i drogi zawodowej. Nastęstwem realizacji tego programu jest również pomoc rodzinie w wypełnianiu przez nią podstawowych obowiązków społecznych, czyli

w wychowaniu i kształtowaniu określonych postaw i zachowań, w szczególności związanych z właściwym planowaniem Kariery Edukacyjno- Zawodowej ich dzieci.

W zawiązku z powyższym , absolwent szkoły będzie umiał określić :

- Różne zawody(siebie w relacji zawodowej, swój zwód w grupie zawodowej, charakterystykę swojego zawodu i pokrewnych zawodów oraz źródła informacji o zawodach,
- Swoja osobowość (szczególnie w zakresie silnych cech , na których będzie mógł oprzeć swoją przyszłość, a jednocześnie dokonać właściwej samooceny własnych możliwości psychofizycznych celem podjęcia prawidłowej decyzji zawodowej),
- Ścieżki kształcenia i rynek pracy,
- Poziom zdobytej wiedzy i sprawności w aktywnym i samodzielnym rozwiązywaniu sytuacji edukacyjno- zawodowych,
- Wartość gromadzonych i przekazywanych informacji zawodoznawczych przez szkolnego doradcę zawodowego,
- Role i znaczenie profesjonalnej pomocy doradcy zawodowego na terenie macierzystej szkoły.

Efektem końcowym realizacji programu jest przygotowanie ucznia do podejmowania trafnych decyzji w zakresie wyboru przedmiotów maturalnych oraz przygotowanie absolwenta do ukształtowania orientacji zawodowej, umożliwiającej mu aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy.

VIII. Ewaluacja

Ankiety

Wywiady

Indywidualne rozmowy

Spotkania

Załączniki

1. Program Realizacji Doradztwa Zawodowego na dany rok szkolnym.

2. Przykładowa tematyka zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

Lp.	Tematyka zajęć - Poznawanie własnych zasobów, Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.	Realizacja
1.	Poznajemy swoją osobowość- temperament(wpływ predyspozycji psychofizycznych na wybór zawodu , testy , gry , zabawy)	Doradca zawodowy Wychowawca Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości
2.	Analiza swoich mocnych i słabych stron(wykonanie analizy SWOT)	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości ,

		wychowawca, doradca zawodowy
3.	Moje wartości i cele życiowe(określenie własnych wizji rozwoju zawodowego)	Wychowawca Doradca zawodowy
4.	Podejmowanie decyzji - proces podejmowania decyzji, środki do osiągnięcia celu, identyfikacja trudności i czynników wspomagających podjęcie decyzji.	Doradca zawodowy Wychowawca, Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości
5.	Moje plany edukacyjno- zawodowe (założenie portfolio „Indywidualny Projekt Kariery”	Doradca zawodowy Wychowawca
6.	Prawa i obowiązki w demokratycznym państwie (co to znaczy być asertywnym i kreatywnym w życiu)	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości Nauczyciel WOS Wychowawca Psycholog Pedagog
7.	Działalność gospodarcza człowieka (odkrywanie i rozwijanie aktywnych postaw wobec nauki oraz przyszłej pracy zawodowej, motywacji do osiągania celów)	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości Wychowawca Doradca zawodowy Psycholog Pedagog
8.	Gospodarka rynkowa (uświadomienie konieczności stałej aktywności zawodowej i tworzenie poprawnych relacji międzyludzkich w miejscu nauki i pracy)	Nauczyciel podstaw przedsiębiorczości Wychowawca Doradca zawodowy Psycholog Pedagog
12.	Internetowe poszukiwania(psychozabawy w Internecie Np.. Jaki jestem ? – poznawanie osobowości)	Doradca zawodowy, wychowawca
13.	Poznajemy siebie – swoje uzdolnienia Poznajemy swoje zainteresowania.	Wychowawca Pedagog Doradca Zawodowy Psycholog
14.	Moja samoocena	Wychowawca Pedagog Psycholog Doradca Zawodowy

Lp.	Tematyka zajęć - świat zawodów i rynek pracy	Uwagi o realizacji
1.	Praca w życiu człowieka a wybór zawodu (rola pracy w życiu człowieka, określenie własnej postawy wobec pracy w szkole i w domu)	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, zajęcia z wychowawcą
2.	Co to znaczy dobrze i źle wybrany zawód? (poznanie kryteriów właściwego wyboru zawodu - określenie pozytywów i negatywów zawodowych)	Zajęcia z wychowawcą , spotkania z doradcą zawodowym, psychologiem, pedagogiem
3.	Poznajemy zawody (zawody przyszłości- prezentacje multimedialne, informacje z Internetu , spotkania z	Zajęcia z wychowawcą , spotkania z doradcą

	przedstawicielami firm, ludźmi sukcesu) Świat zawodów(opisy zawodów, zajęcia aktywizujące wybór zawodu)	zawodowym, lekcje przedsiębiorczości, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów
4.	Moje plany edukacyjno-zawodowe(ankiety, ścieżki karier, portfolio „ Indywidualny Projekt Kariery, testy	Zajęcia z wychowawcą , spotkania z doradcą zawodowym, psychologiem, pedagogiem
5.	Moja przyszłość zawodowa (klasyfikacja zawodów i specjalności) Poznajemy różne grupy zawodowe (informator o zawodach, opisy zawodów)	Zajęcia z wychowawcą i doradcą zawodowym
6.	Komunikacja interpersonalna	Zajęcia z wychowawcą , zajęcia z podstaw przedsiębiorczości
7.	Człowiek i jego potrzeby	Zajęcia z psychologiem, zajęcia z podstaw przedsiębiorczości
8.	Rola i funkcje rodziny	Zajęcia z wychowawcą
9.	Gospodarowanie czasem, umiejętność dobrego zarządzania własnym czasem	Zajęcia z wychowawcą, z doradcą zawodowym,
10.	Gospodarka rynkowa (znaczenie prowadzenia negocjacji rynkowych i tworzenia poprawnych relacji w miejscu pracy)	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości
11.	Przedsiębiorstwo – podmiot gospodarki rynkowej (odpowiedzialność indywidualna i grupowa, zasady racjonalnego gospodarowania, zdolności organizacyjne, umiejętności wymagane do rozpoczęcia działalności gospodarczej)	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości. Dzień Przedsiębiorczości., Tydzień Przedsiębiorczości
12.	Moje spotkania zawodowe (spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, Dzień Przedsiębiorczości , Tydzień Przedsiębiorczości)	Zajęcia z wychowawcą , zajęcia z podstaw przedsiębiorczości
13.	Wycieczki zawodoznawcze	Zajęcia z wychowawcą
Lp.	Tematyka zajęć - rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie	Uwagi o realizacji
1.	Oferta edukacyjna dla absolwenta szkoły (system edukacji , zasady rekrutacji)	Zajęcia z wychowawcą, z doradcą zawodowym
2.	Mój rozwój zawodowy (tworzenie ścieżki kariery zawodowej)	Zajęcia z wychowawcą, z doradcą zawodowym
3.	Poznajemy programy rynku pracy(pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, kluby pracy, biura karier, szkolenia)	Zajęcia z doradcą zawodowym Powiatowy Urząd Pracy
4.	Samooocena jako podstawa umiejętności rozpoznawania własnych atutów i ograniczeń (autoprezentacja, analiza SWOT, testy)	Zajęcia z wychowawcą, z doradcą zawodowym,

		pedagogiem, psychologiem
5.	Lokalny i krajowy rynek pracy (dokumentacja obowiązująca podczas ubiegania się o pracę – pisanie CV i listów motywacyjnych, rozmowa kwalifikacyjna)	Zajęcia z wychowawcą, z doradcą zawodowym, zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, inne zajęcia
6.	Mobilność zawodowa jako zjawisko cywilizacyjne(rynek pracy – problem bezrobocia, przyczyny i skutki, sposoby rozwiązywania problemów)	Zajęcia z doradcą zawodowym, zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, Spotkania z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy, Centrum Kariery
7.	Drogi poszukiwania pracy(aktywność i kreatywność zawodowa w kraju i za granicą ,Europejskie Służby zatrudnienia EURES	Spotkania z doradcą zawodowym, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy
8.	Zawody przyszłości (prezentacje , poszukiwania w internecie)	Zajęcia z wychowawcą, doradca zawodowym, inne zajęcia edukacyjne np. informatyka
9	Udział w życiu publicznym(umiejętności interpersonalne w zespole szkolnym , w zakładzie pracy, sztuka autoprezentacji- osiągnięcie sukcesów , mowa ciała)	Zajęcia z wychowawcą, doradca zawodowym, spotkania z przedstawicielami firm i samorządu lokalnego.
10.	Pojęcie funkcjonowania giełdy w gospodarce rynkowej (Targi Edukacyjne, Giełdy Pracy – poznajemy szkolnictwo wyższe i rynek pracy w środowisku lokalnym i krajowym)	Zajęcia z wychowawcą , spotkania z doradcą zawodowym, udział w Targach Edukacyjnych i Giełdach Pracy
11.	Samodzielna działalność gospodarcza (jak zostać przedsiębiorcą)	Zajęcia z podstaw przedsiębiorczości, spotkania z przedsiębiorcami, Dzień Przedsiębiorczości